

Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova v Praze

CECILIA2050

**Workshop: Future Options for EU Climate Policies
and their Public Acceptability**

Tisková zpráva: Hledání účinného a přijatelného mixu klimatických politik

konání: Praha, 22. října 2014

Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v Praze (COŽP), ve spolupráci s dalšími členy konsorcia, hostilo 22. října 2014 v prostorách Karolina workshop zaměřený na přijatelnost klimatických politik: *Future Options for EU Climate Policies and their Public Acceptability*. Workshop je součástí **mezinárodního projektu CECILIA2050** (Choosing Efficient Combinations of Policy Instruments for Low-carbon development and Innovation to Achieve Europe's 2050 climate target) financovaného ze 7. rámcového programu EU.

Projekt se jako celek zaměřuje na **hledání vhodných politických strategií umožňujících dosažení energeticko-klimatických cílů Evropské unie do roku 2050**. Navrhované strategie přitom nemusí být pouze **ekonomicky a environmentálně efektivní**, ale rovněž **přijatelné pro veřejnost**. Právě přijatelnost politických opatření veřejností totiž významně ovlivňuje nejen pravděpodobnost, s jakou budou opatření nakonec zavedena, ale i jejich případný úspěch či neúspěch. Cílem workshopu proto bylo představit závěry výzkumů provedených v rámci projektu i mimo něj a diskutovat otázku přijatelnosti z hlediska jejich určujících faktorů i dopadů.

Dopolední část setkání se zaměřila na budoucnost a možnosti klimatických politik a vyústila v panelovou diskusi odborníků podílejících se na projektu. **Pavel Zámyslický**, zástupce Ministerstva životního prostředí, představil **perspektivu české vlády k aktuálnímu vyjednávání o cílech evropské klimatické politiky pro rok 2030**. Širší rámec této diskusi poskytli členové konsorcia, jež prezentovali scénáře politických řešení navrhované v projektu CECILIA2050. Panelová diskuse se v návaznosti na tyto prezentace věnovala zejména roli oceňování uhlíku a evropského obchodu s emisními povolenkami, které všichni panelisté považují za nezbytné součásti budoucí strategie, a technologickým scénářům, které počítají se státním financováním či podporou určitých technologií. Právě výběr technologií se stal jedním z ústředních diskutovaných témat.

Výzkum přijatelnosti klimatických politik obyvateli České republiky byl prezentován Milanem Ščasným a Ivou Zvěřinovou z COŽP, kteří na projektu spolupracují s Evou Kyselou. V rámci tohoto výzkumu bylo provedeno dotazníkové šetření mezi obyvateli České republiky, které zjišťovalo mimo jiné, jaké mají lidé představy o příčinách a důsledcích změny klimatu (viz Graf 1). Češi převážně uznávají existenci klimatických změn. Pouze 12% se domnívá, že změna klimatu neexistuje. Navíc 63% souhlasí, že hlavní příčinou zvýšené koncentrace skleníkových plynů v atmosféře je spalování fosilních paliv člověkem (přičemž jen 11% s tímto nesouhlasí). Většina dotázaných (76%) je dále názoru, že klimatické změna způsobí v ČR extrémní výkyvy počasí a více přírodních katastrof (např. záplavy či sucha) a že bude vážným problémem pro ostatní živočišné i rostlinné druhy. **Obyvatelé ČR jsou ochotni platit za opatření na zmírnění změny klimatu**, a to v průměru **1 560 Kč** (57€ dle aktuálního kurzu) za tunu nevypuštěného CO₂. Silně se přiklánějí k tomu, aby **náklady za klimatická opatření byly rozděleny dle skutečných emisí**, tedy na principu „znečišťovatel platí“ (*polluter pays*) – za opatření, jehož náklady jsou takto distribuované, byli respondenti ochotni připlatit v průměru 27 - 31€.

Funded by the European Union

Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova v Praze

BASQUE CENTRE
FOR CLIMATE CHANGE
Klima Aldaketa Ikergai

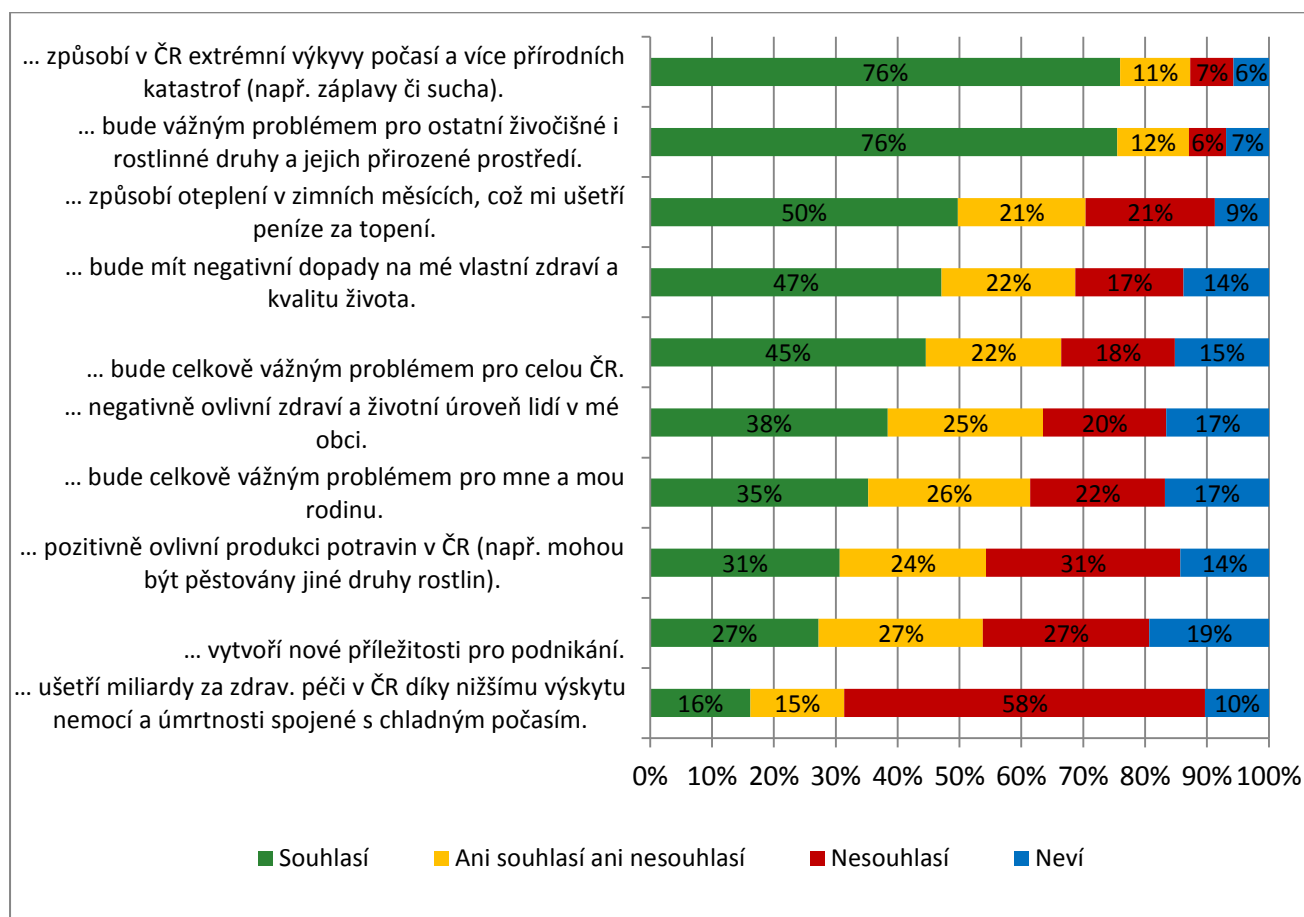

SEVENTH FRAMEWORK
PROGRAMME

Obyvatelé **upřednostňují opatření poskytující podporu a pozitivně motivující k šetrnému chování** oproti opatřením zpoplatňujícím chování nešetrné. V souladu s tím se také prokázal vliv označení „daň“ oproti **označení „poplatky“**, které samo o sobě **zvyšuje přijatelnost** při zachování ostatních parametrů (ochota platit za politické opatření označené jako „daň“ je záporná – cca -5€). Tyto závěry potvrdil ve své prezentaci i **Steffen Kallbekken z norského institutu CICERO**. Upřednostnění opatření podporující šetrné chování, která zároveň příliš nezasahují do individuální svobody jedince, je často v rozporu s efektivitou opatření, která je vyšší u regulací, a to jak podle expertů, tak podle respondentů samých. Jedním z ústředních závěrů setkání bylo konstatování nutnosti **poskytovat lidem alternativy a politická opatření kombinovat s ohledem na jejich účinnost a přijatelnost**. Neexistuje bohužel optimální mix politických opatření, definujeme-li optimalitu i skrze jiné parametry než environmentální a ekonomickou efektivitu. Abychom našli celkově účinnou kombinaci, tedy efektivní i přijatelnou, je třeba dělat v jednotlivých parametrech kompromisy.

Graf 1 Představy obyvatel ČR o důsledcích změny klimatu: podíly respondentů, kteří souhlasí, nebo nesouhlasí s jednotlivými výroky v procentech¹

Zdroj: COŽP (sběr dat: Český národní panel), dotazníkové šetření, 699 obyvatel ČR ve věku 18 až 65 let, kvótní výběr, webový dotazník

¹ Znění otázky: „Nyní bychom rádi věděli, jaká je Vaše představa o důsledcích změny klimatu. Prosím uveďte na škále od -3 do 3, nakolik souhlasíte či nesouhlasíte s následujícími tvrzeními.“; odpovědi sloučeny do tří kategorií: -3 až -1 „nesouhlasí“, 0 „ani souhlasí ani nesouhlasí“, 1 až 3 „souhlasí“

Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova v Praze

CECILIA2050

Workshop: *Future Options for EU Climate Policies
and their Public Acceptability*

Hana Škopková z COŽP navázala prezentací závěrů studie ochoty platit za mikro-generační jednotky (domácí výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů). Mezi hlavní bariéry zde přitom patřila právě nutná investice finančních prostředků a vnímaná technologická náročnost. Průměrná částka, kterou jsou obyvatelé ochotni zaplatit za jednotlivé technologie, se pohybovala od cca 69 tisíc Kč za větrnou turbínu až po cca 115 tisíc Kč za tepelné čerpadlo. Není však bez zajímavosti, že **částky ochoty zaplatit nedosahují současné tržní ceny těchto technologií** – u větrných turbín se jedná o 65 % tržní ceny a u tepelného čerpadla o 57 %. Za solární energii jsou lidé ochotni platit o něco více v případě fotovoltaiky a hybridních systémů, které jsou nicméně dražší, než termální systémy, tudíž rozdíl ochoty platit a tržní ceny je v prvních dvou případech 51 %, ve třetím pouhých 29 %, což poukazuje na další faktory ovlivňující vnímání jednotlivých technologií a v důsledku i ochotu platit.

Jedna z cest zvýšení přijatelnosti se otevírá v oblasti **pozitivních vedlejších dopadů klimatických politik** – Jan Melichar prezentoval výzkum, na kterém v COŽP spolupracuje s Milanem Ščasným a který se zaměřuje na ocenění vedlejších efektů jako je **zlepšení kvality ovzduší** a s tím spojené **pozitivní dopady na zdraví obyvatel, materiály, úrodu** aj. V závislosti na daném kontextu se ocenění těchto dopadů pohybuje kolem **20€ na tunu nevypuštěného CO₂**. Tato vysoká hodnota může být podhodnocena kvůli nezapočítání dalších vedlejších efektů. Poukazovat na vedlejší pozitivní efekty politických opatření by tedy v budoucnu mohlo zvyšovat přijatelnost těch méně populárních (či nepopulárních).

Prezentace z workshopu jsou ke stažení z: <http://cecilia2050.eu/events/222>

Webové stránky projektu: www.cecilia2050.eu

Vedoucí české účasti v projektu CECILIA2050:

Centrum pro otázky životního prostředí UK v Praze

Mgr. Milan Ščasný, Ph.D.

Vedoucí oddělení environmentální ekonomie a sociologie

milan.scasny@czp.cuni.cz; +420 220 199 477

Konsorcium projektu:

Centrum pro otázky životního prostředí UK v Praze

Ecologic Institute

UCL Institute for Sustainable Resources, University College London

LU-CML, Leiden University

Institute for Economic Structures Research (GWS)

Institute for Environmental Studies, VU University Amsterdam

Centre International de Recherche sur l'Environnement et le Développement

Warsaw Ecological Economics Centre, University of Warsaw

Basque Center for Climate Change (BC3)

Università di Ferrara

Funded by the European Union

Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova v Praze

BASQUE CENTRE
FOR CLIMATE CHANGE
Klima Aldaketa Ikergai

SEVENTH FRAMEWORK
PROGRAMME